

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kriisinkestävä koulutus

Pandemian vaikutukset koulumaailmaan

Professori Marja-Kristiina Lerkkanen,

Edistyksen Päivät 21.20.2021

Aikaisemmat tutkimustulokset ennen pandemiaa

- Opettajan kokema stressi heikentää opettaja-oppilasvuorovaikutuksen laatua, joka on keskeinen motivaatiota ja oppimistuloksia määrittävä tekijä.
- Rehtoreiden kokema kuormittuneisuus heijastuu koko kouluyhteisöön.
- Opettajat kokevat melko paljon stressiä ja kuormittuneisuutta samalla kun työn imu on laskenut.
- Vanhempien ja opettajien välinen luottamus ja toimiva yhteistyö edistävät lasten oppimista ja motivaatiota.

Yhteisöön kuuluminen

Koulu tarjoaa ympäristön, jossa yksilö voi tuntea kuuluvansa johonkin ja kiinnittyä oppimistilanteisiin, josta seuraa parempia oppimistuloksia ja pidempiä koulutuspolkuja.

Huippututkimusyksikkö:

Learning and Motivation, 2006-2010

- Alkuportaat-seurantatutkimus, 2006-2016

- Koulupolku-jatkotutkimus, 2017-2020

Opettajan tunne- ja vuorovaikutustaidot

Luokan hyvä ilmapiiri ja sosiaaliset suhteet
Opettajan sensitiivisyys oppilaiden tarpeille
Oppilaiden aloitteiden kuuleminen
Toiminnan hyvä organisointi
Palaute ja Dialogi

Motivaatio
Kiinnittyminen

Oppimistulokset

OECD (2020). Coronavirus special edition: Back to school

Koko koulun hyvinvointi ennen, aikana ja jälkeen pandemian

- Taustalla *Teacher and Student stress and interaction in classroom* – (TESSI) pitkittäisseuranta esiopetuksesta 4. luokalle*

Suomen Akatemian COVID-19 erillisrahoitus:

- Mahdollisuus tarkastella tiheämmällä seurannalla opettajien, oppilaiden ja rehtoreiden hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia ja etäopetuksen vaikutuksia oppimistuloksiin, erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla, ja vanhempien roolia etäopetuksen käytännöissä**

*The Effects of Teacher-Student Interactions on Child outcomes: Behavioral and Psychophysiological Mechanisms (ETSIC, 2018-2022, n:o 317610)

**The effect of coronavirus epidemic on education: Teacher stress and remote teaching practices as mechanisms for student outcomes (CONE, 2020-2021, n:o 335635)

Rehtoreiden työhyvinvointi kevään 2020 etäopetusjakson aikana

- ✓ Työmäärän merkittävä kasvu
- ✓ Vaadittiin uudenlaista osaamista
- ✓ Työn kuormittavuutta lisäsivät ylemmältä taholta tulleet epäselvät tai ylimalkaiset ohjeistukset, uudet opetusjärjestelyt, äkkinäiset muutokset, epävarmuus tulevast ja riittämättömyyden tunteet.

Opettajien työhyvinvointi kevään 2020 etäopetusjakson aikana

- ✓ Suurin osa koki riittämättömyyttä ja työperäistä stressiä, jonka koettiin lisääntyneen jonkin verran.
- ✓ Työhön kiinnittymiseen etäopetusjakso ei suuremmin vaikuttanut.
- ✓ Haasteet koskivat etäopetuksen laatua ja digitaalisten välineiden käyttöä sekä lähi- ja etäopetuksen yhdistämistä vaikkakin samalla digiosaaminen myös kehittyi.

Vanhempien kokemukset kevään 2020 etäopetusjakson aikana

- ✓ Etäopetusajaka on haastanut työn ja perhearjen yhteensovittaminen
- ✓ Erityisesti haasteita niiden lasten tukemisessa, joilla on tuen tarvetta jollakin oppimisen alueella tai itsesäätelyssä.

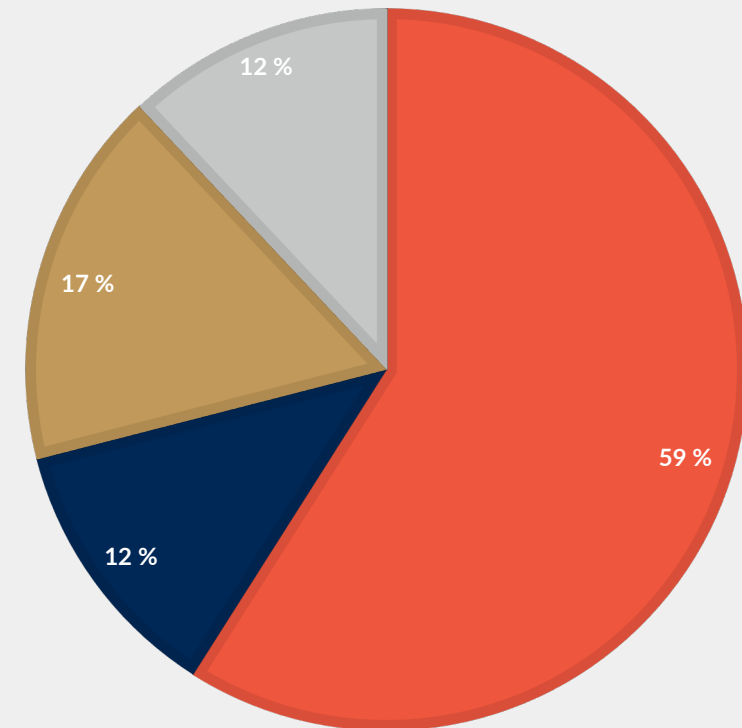

Oppilaiden kokemuksia kevään 2020 etäopetusjaksolta*

- Lähes kaikki oppilaat (96 %) kokivat saaneensa riittävästi apua oppimiseensa
- **Apua pyydettiin:**
 - Oppilaat kertoivat hakeneensa apua useimmiten omilta **vanhemmiltaan**.
 - Apua haettiin myös **kavereilta ja sisaruksilta**.
 - Opettajaan ei välttämättä tukeuduttu ensisijaisesti apua tarvittaessa, mutta monet oppilaat kuvasivat kuitenkin, kuinka opettaja olisi ollut tarvittaessa käytettävissä.

KENELTÄ OPPILAS KERTOI HAKENEENSA ETÄOPIKSELUN AIKANA APUA?

■ huoltaja ■ sisarukset ja muut läheiset ■ kaverit ■ opettaja

Esimerkkejä avun pyytämisestä

No siis mun iskähän..., niin se teki täällä kellarissa, tota niin, noita omia töitä, niin mä kävin siltä pyytää apua. Mut jos meil oli vaikka matikan Meetti, ni sit mä menin sinne Meettiin ja sieltä kysyin. (poika, 4. lk)

Mä soitin "Kirsille", joka on mun paras kaveri, ni mä soitin sille kaks kolme kertaa, koska me ollaan parhaita kavereita ja me harjotellaan vieläkin kokeisiin teamsin kautta, koska mä en päässy niille. Ni mä soitin sille... jos me ei niiku tajuttu molemmat yhtä aukeamaa tai yks tajus... (tyttö, 4. lk)

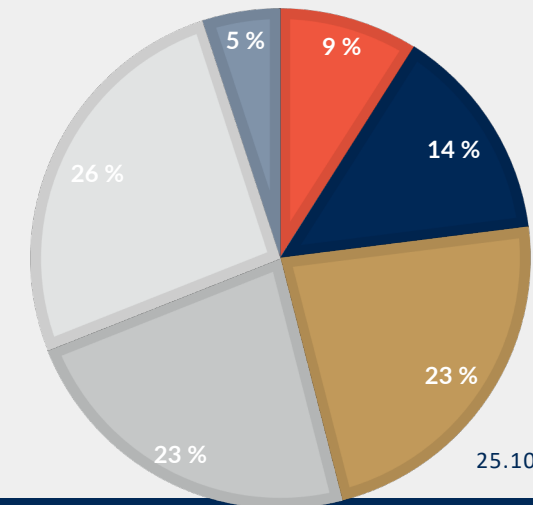
Oppilailla oli vastuu opiskelustaan

- Suurin osa oppilaista (88 %) oli vastannut koulupäivän **rytmittämisestä** itse ja huoltajansa avustamana.
- Vaikka kaikissa luokissa videoyhteyksiä oli hyödynnetty jossain määrin osana opetusta, videoyhteyksien määrät olivat normaaliin viikkotuntimäärään nähden verrattain vähäisiä.
- Oppilaat kertoivat opiskelun painottuneen **itsenäisesti tehtäviin koulutehtäviin**.
- Tehtävien määrä oli useimpien (75 %) mielestä tavanomaista tai tavanomaista vähäisempää, mutta osan mielestä tehtäviä oli enemmän kuin lähiopetuksessa (25 %).

No mä heräsin aamulla, tein kaikki koulutehtävät silloin ku mä heräsin, sitte olin sen yhen sen Meetin aina koulussa ja sitten mä pidin vapaata loppu iltapäivän, ku mä olin saanu kaikki koulutehtävät tehty ja olin mejän naapureitten kaa. (tyttö, 4. lk)

KUINKA PALJON VIDEOYHTEYKSIÄ HYÖDYNNETTIIN OSANA ETÄOPETUSTA?

■ vähemmän kuin kerran viikossa ■ kerran viikossa
■ 2-3 kertaa viikossa ■ yksi päivittäin
■ 2-3 päivittäin ■ 4 tai enemmän päivittäin

Oppilaan kokemus siitä, että tietääkö opettaja, mitä hänelle kuuluu

- Suurin osa oppilaista (75 %) luotti opettajan tietävän, mitä hänelle kuuluu.
- Oppilaat kertoivat opettajan kyselleen kuulumisia luokan yhteisissä videotapaamisissa sekä esimerkiksi oppimispäiväkirjan kautta tai henkilökohtaisissa viesteissä.
- Oppilaat kuvasivat olleensa opettajan kanssa henkilökohtaisesti yhteydessä kuitenkin verrattain vähän.

No, kyllä se kyseli sillon aamulla. Niin mm. usein maanantaisin se kyseli, että miten on mennyt viikonloppu, mutta muuten se normaalisti aamupäivästä kyseli että miten on mennyt ja mitä oot tehnyt. (poika, 4. lk)

Meillä oli sellanen oppimispäiväkirja eli sinne sun piti kaikkea laittaa niiku miltä susta tuntu, pelkäsitkö jotain ja nii edespäin. Mutta siis sen mein piti laittaa Pedanettiin ja sit ne ku jokaisella oli oma käyttäjä siellä, niin sit meidän opettaja pystyi niiku lukee sen, joo. (tyttö, 4. lk)

Etäopetus vai lähiopetus?

- Suurin osa oppilaista (64 %) kertoi etäopetuksen aikana odottaneensa lähiopetukseen palaamista.
- Vain jotkut oppilaat (12 %) olisivat toivoneet etäopetuksen jatkumista.

H: Odotitko sä silloin että sä pääsisit takaisin kouluun?

O: Joo.

H: Joo. Miksi sä ootit sitä?

O: No koulussa on kivaa. (tyttö, 4. lk)

H: Toivoiksä sillon etäopetusaikaan että sä pääsisit takas sinne kouluun?

O: En.

H: Okei, miks sä et toivonu sitä?

O: Koska joutuu menee aamukaheksalta aina kouluu. (poika, 4. lk)

No odotin aikalaillakin [etäopetuksen päättymistä]. Se oli sillee mukavia aikoja molemmat, että toisessa oli niinku tosi paljon aikaa, mut toisessa oli tosi paljon niinku kaveriaikaa sillee. Et sillee et joko tämä tai tämä. Molemmat on niinku suht omalla tavallaan hyviä, mut omalla tavallaan huonoja. (poika, 4. lk)

Lähiopetuksen hyvät puolet

- Useimmiten lähiopetuksesta haaveiltiin kavereiden vuoksi.
- Muut syyt:
 - koulussa on mukavaa
 - lähiopetuksessa oppii helpommin
 - lähiopetus tuo rytmin päivään

No vähän semmone ehkä jopa vähän tylsäki, että siin oli vähän sillee ku kotona voi tehdä vaikka ja mitä ni sitte piti siihen keskittyä siihen koulutehtävien tekemiseen ja kuuntelemiseen. Vähä haastavaa. Just se houkutus tehdä kaikkee muuta ku niitä tehtäviä. Tai niinku kaikkee muuta tekemistä ympärillä ja sit pitää vaa tehdä niit tehtävii siellä (poika, 4. lk)

Ku siellä näkee kavereita ja niinku pääsee puhumaan enemmän jollekki ja niinku sitä puhetta ja tekstiä jää sinne päähän niinku niin paljon että piti niinku puhuu itekseenki välillä. (poika, 4. lk)

... siis, se on kummallista, mut mä, mä tartten mun luokan hälinän mun ympärille, et mä saan keskittyä, ja se oli, no sen takia, se on niin kummallista, mut kuitenkin se on mulle aika tärkeätä, et mä saan, et mä saan mun luokan ympärille, joka meluaa, joka kuiskii. Se on vaan, se on vaan sitä, et mä tartten mun luokan ja sit mun kaverit. (tyttö, 4. lk)

Etäopetuksen hyvät puolet

- Etäopetuksen hyväksi puoliksi nostettiin mm.
 - koulupäivän lyhyempi pituus ja vapaa-ajan lisääntyminen
 - mahdollisuus valita oma opiskelutahti
 - kotona opiskelun rentous ja rauhallisuus

*No ehkä se et sit ku oli tehny kaikki ne läksyt nii sen jälkeen oli koko päivä vapaata, sai vaikka käydä uimassa tai öö tota nii jutella kavereiden kans tai vaikka käydä ulkona.
(tyttö, 4. lk)*

No ehkä se että ei ollu niinkää tavallaa melkeempä kiire tekemää päivän aikana et sai ite päättää tavallaa, että ei oo tavallaa kiire sinä aikana, muuta ku Miitteihin. (tyttö, 4. lk)

*No emmää tiiä, ehkä se, ettei ihan niin aikasin tarvinnu herätä ja jotenki se oli vähä rennompaa ku luokassa on koko ajan kaikenlaista melua ja häslinkiä ni oli jotenki vähä rauhallisempaa.
(poika, 4. lk)*

Etäopetuksen haasteet

- Miten monipuolistetaan oppimisen ympäristöjä ja opiskelutapoja?
- Miten ylläpitää hyvää vuorovaikutusta?
- Miten tuetaan yhteisöön kuulumista?
- Miten tuetaan opiskeluun kiinnittymistä?
- Miten ohjataan oppimista?
- Miten tuetaan oppimisen vaikeuksissa?

Tunne- ja vuorovaikutustaidot etäopetuksessa

Hyvinvointi ja osaamisvaje

- Teacher and student stress and interaction (TESSI) -hanke, 2016-2022
- The effect of coronavirus epidemic on education (CONE) -hanke, 2020-2021

RESCUE-hanke 2021-2024 (JyU, UH, UTU)*

- Tavoitteena on rakentaa päätöksentekoon tutkimusperusteinen toipumisen **tiekartta ja välineitä koskien kriiseissä selviytymiskykyistä koulutusta** ja siitä, miten koulutuksen toimijoita, vanhempia ja oppilaita voidaan tukea COVID-19 pandemian vaikutuksista toipumisessa.
- Millaiset lakiin perustuvat joustavat yhteiskunnalliset toimet sekä oppilaiden, opettajien ja koulujen tasolla tehtävät ratkaisut tukevat parhaiten kriiseistä selviytymistä, etäopetuksen kehittämistä ja eriarvoisuuden vähentämistä?
- Laaja sidosryhmäyhteistyö mm. opetushallituksen ja eri järjestöjen mm. Hana Academy kanssa.

**Tutkimusta rahoittaa strategisen tutkimuksen neuvosto (Suomen Akatemia)*

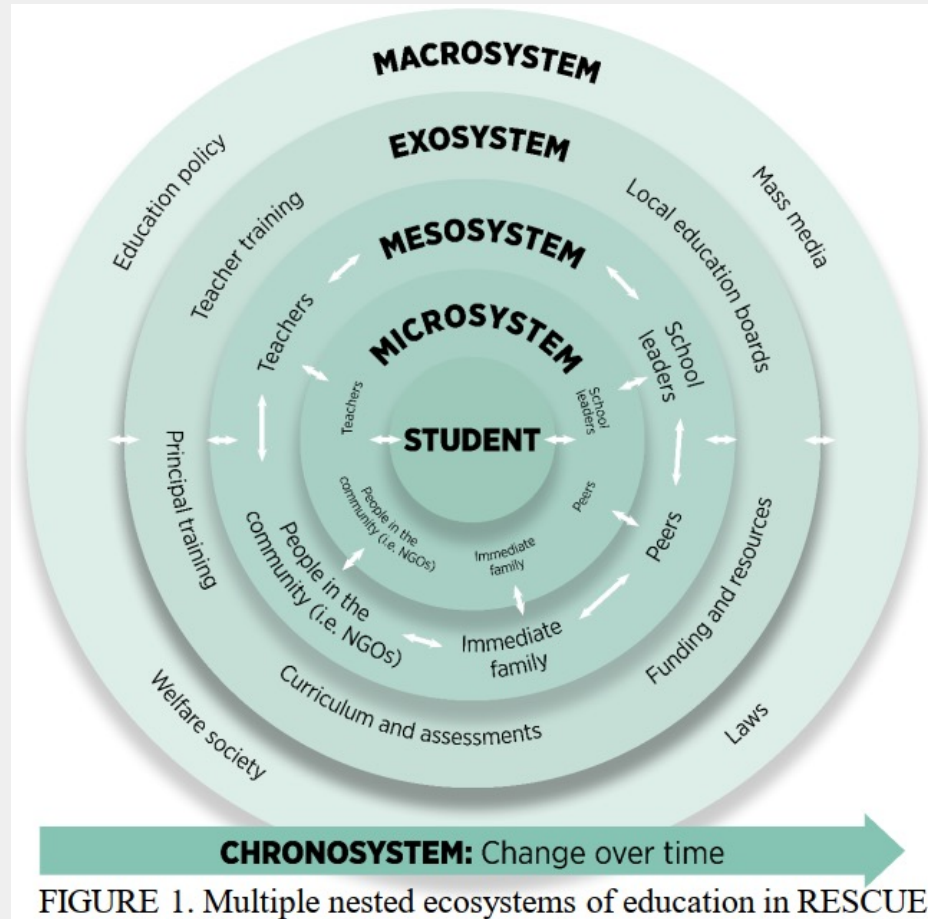

Mitä resilienssi on?

- Pandemiasta toipumisen yhteydessä on puhuttu yksilöiden, yhteisöjen ja valtioiden resilienssistä, eli selviytymistä vaikeista riskioloista ja palautumisesta ennalleen.
- Yksilön kohdalla puhutaan joustavasta toimintakyvystä, myönteisestä asenteesta ja proaktiivisuudesta.
- Sosiaalinen resilienssin tarkoittaa yhteiskunnan kykyä käsitellä muutoksia, kehittyä edelleen ja olla joustava tulevaisuudessa.
- Systemillä, joka on resilientti, on itseorganisoitumiskykyä ja oppimis- ja sopeutumiskykyä.

Bioecological systems theory (Bronfenbrenner & Morris, 2006)

- Jotta pandemiasta selvitään, tarvitaan resilienssiä eri tasoilla ja tasojen välistä yhteistyötä
 - Yksilö (microsystem),
 - Yhteisö (mesosystem),
 - Opettajien ja rehtoreiden koulutus (exosystem),
 - Lainsäädäntö, poliittiset päätökset sekä resurssit ja laajempi ympäröidä yhteisö (macrosystem),
 - Muutos ajassa (chronosystem)

A close-up photograph of several children's hands stacked together in a circle, symbolizing unity and support. The hands are of various skin tones and are positioned in the center of the frame. The background is a blurred, colorful pattern of red, yellow, and blue, suggesting a festive or outdoor setting. The text "Yhdessä kohti kriisinkestävää koulutusta" is overlaid in white, bold font across the middle of the image.

Yhdessä kohti kriisinkestävää koulutusta

<https://www.jyu.fi/tessi>

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

